

Juli 1/2:	jongveebezetting
Augustus 1:	melkpoederkosten
September 1:	kosten jongveeopfok
Oktober 1:	afkalfleeftijd vaarzen
November 1:	uitbesteden jongveeopfok

De diversiteit aan economische kengetallen is groot in de melkveehouderij. De bedrijfskundig adviseurs Rick Hoksbergen, werkzaam voor Alfa Accountants in Nederland, en Johan Achten, verbonden aan Adviesbureau Liba in Vlaanderen, delen beurtelings hun ervaring en geven hun visie op een specifiek kengetal.

Langere productieve levensduur bij jong afkalven

Jong geleerd is oud gedaan

Naarmate melkveebedrijven intensiveren, daalt de afkalfleeftijd van de vaarzen (alva) en stijgt de melkproductie per koe. Om de beschikbare ruimte voor het houden van vee zo effectief mogelijk te benutten, is het aantrekkelijk om een vaars jong te laten afkalven. Uit de gegevens van 150 melkveebedrijven blijkt dat de veehouders die de vaarzen jong – op 24,1 maanden – laten afkalven de meeste melk produceren per hectare (tabel 1).

Op het moment dat bedrijven intensiveren en meer voor moeten aankopen, worden ze ook kritischer op de kosten van de jongveeopfok. Die kosten kunnen omlaag door de lengte van de opfokperiode te beperken. De kostprijs voor een groot te brengen vaars is 105 euro hoger als het dier drie maanden later kalft dan op 24 maanden (tabel 1). Dat loopt op een bedrijf met dertig vaarzen toch op naar meer dan 3000 euro per jaar.

Sommige veehouders menen dat vaarzen die langer de tijd krijgen om zich te ontwikkelen, beter opstarten en meer melk produceren. Het tegendeel lijkt waar: in de categorie

vaarzen die op 27 maanden afkalven, is het uitvalpercentage in de eerste lactatie met vijftien procent het hoogst, terwijl de groep vaarzen die twee maanden jonger afkalft een uitval kent van slechts vijf procent. Deze ‘middengroep’ (tabel 1) realiseert het laagste uitvalpercentage. Gerelateerd aan uitvalpercentage is afkalfleeftijd dus een optimumkenmerk. Op de categorie bedrijven met de laagste afkalfleeftijd is het uitvalpercentage in de eerste lactatie dubbel zo hoog als in de middengroep. De melkproductie per koe is het hoogst in de categorie bedrijven die de vaarzen het jongst laat afkalven. Jongere vaarzen doen het dus zeker zo goed; ze worden als koe even oud en vallen in de eerste lactatie minder uit dan oude vaarzen. Het ligt echter voor de hand dat de verschillen in uitval en productie eerder een gevolg zijn dan oorzaak, ze vormen de resultante van de intensievere bedrijfsopzet. Intensieve bedrijven hebben minder jongvee en daardoor minder gelegenheid om te selecteren in de vaarzen. Ze streven nadrukkelijker naar een hoge productie.

Het kengetal Afkalfleeftijd vaarzen

De afkalfleeftijd vaarzen (alva) is een kengetal dat zowel in Vlaanderen als in Nederland bekend is. Het cijfer wordt uitgedrukt in maanden. Zoals de omschrijving al zegt, drukt het uit op welke leeftijd een jonge koe haar eerste kalf brengt.

De verschillen tussen bedrijven zijn groot. Drie maanden is het verschil tussen de afkalfleeftijd van bedrijven met een gemiddeld lage en een gemiddeld hoge leeftijd bij afkalven (tabel 1). De leeftijd bij uitstoot is voor alle categorieën gelijk, waaruit volgt dat dieren met een lage afkalfleeftijd een in totaal drie maanden langere productieve levensduur genieten.

De 150 bedrijven waarvan de cijfers zijn samengebracht in tabel 1 scoren vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde cijfer van Nederland en Vlaanderen. In Nederland komt de gemiddelde afkalfleeftijd van vaarzen volgens cijfers van CRV uit op 26 maanden. In Vlaanderen kalven de vaarzen op een leeftijd van gemiddeld 27 maanden.

Rekenvoorbeeld

afkalfleeftijd	24,1	25,1	27,0
kostprijs/kalfvaars (€)	1.231	1.318	1.336
melk/koe (kg meetmelk)	9.028	8.877	8.336
saldo/koe (€)	1.811	1.774	1.682
saldo/100 kg meetmelk (€)	20,06	19,99	20,17
leeftijd bij uitstoot (mnd.)	65	65	65
melk/ha (kg meetmelk)	20.121	17.978	16.170
melk/bedrijf (kg meetmelk)	1.032.693	932.781	889.587
melk/koe (kg meetmelk)	9.028	8.877	8.336
uitval vaarzen 1e lact. (%)	10	5	15

Tabel 1 – Verschil hoogste-laagste afkalfleeftijd vaarzen (alva)